

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2025

Chișinău

Pentru aprobarea Foii de parcurs privind „Funcționarea Instituțiilor Democratice”

Având în vedere cadrul de negociere și poziția generală a Republicii Moldova în contextul lansării oficiale a negocierilor de aderare în cadrul primei Conferințe Interguvernamentale, care s-a desfășurat la data de 25 iunie 2024 la Luxemburg, și în temeiul art. 5 lit. a) și art. 6 lit. h) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 252, art. 412), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Foaia de parcurs privind „Funcționarea Instituțiilor Democratice” (se anexează).
2. Autoritățile și instituțiile publice responsabile vor asigura, conform competențelor, executarea integrală și în termenele stabilite a acțiunilor din Foaia de parcurs privind „Funcționarea Instituțiilor Democratice”.
3. Ministerul Justiției va asigura monitorizarea implementării acțiunilor din Foaia de parcurs privind „Funcționarea Instituțiilor Democratice” și va raporta trimestrial Biroului pentru integrare europeană gradul de realizare.
4. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Viceprim-ministru
pentru integrare europeană

Cristina GHERASIMOV

Ministrul justiției

Veronica Mihailov-Moraru

Ministrul finanțelor

Victoria Belous

Foaia de parcurs privind „Funcționarea Instituțiilor Democratice”

Foaia de parcurs privind „Funcționarea Instituțiilor Democratice” este un document de planificare strategică elaborat în contextul cadrului de negocieri pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Documentul stabilește prioritățile strategice și ordinea măsurilor de reformă necesare. Obiectivele și măsurile incluse în acest document derivă din angajamentul Republicii Moldova de aliniere a cadrului normativ la acquis-ul UE, precum și din necesitățile de fortificare a capacităților instituționale.

Foaia de parcurs privind „Funcționarea Instituțiilor Democratice” este structurată în trei blocuri tematice: *Proces electoral*, *Funcționarea Parlamentelor într-un sistem democratic* și *Rolul societății civile*. Fiecare dintre blocurile tematice are formulate obiective din care derivă acțiuni.

În blocul tematic *Proces electoral* sunt stabilite trei obiective strategice. Măsurile propuse spre realizare au scopul de a atinge următoarele rezultate: îmbunătățirea capacităților funcționale ale Comisiei Electorale Centrale, eliminarea factorului corupțional în exercițiul electoral, combaterea finanțării ilegale și sporirea transparenței campaniilor electorale, consolidarea capacităților organelor de aplicare a legii responsabile cu investigarea și examinarea cazurilor de finanțare politică ilegală și corupție politică, asigurarea incluziunii și accesibilității la procesul de votare, consolidarea rezilienței societății prin punerea în aplicare a măsurilor de comunicare pentru a contracara dezinformarea și interferența influenței și a manipulării străine.

În blocul tematic *Funcționarea Parlamentelor într-un sistem democratic* sunt stabilite trei obiective strategice, care includ măsuri pentru creșterea eficacității Parlamentului, prin proceduri îmbunătățite și capacități dezvoltate, sporirea transparenței în activitatea parlamentară și consolidarea mecanismelor de integritate în raport cu deputații.

Cele patru obiective strategice ale blocul tematic *Rolul societății civile* conțin acțiuni menite să sporească transparența proceselor decizionale la nivelul autorităților publice și, totodată, gradul de implicare a societății civile în aceste procese, să asigure cadrul legal și o protecție sporită pentru apărătorii drepturilor omului și a persoanelor care se implică în procesele publice, dar și un mediu operațional mai flexibil pentru organizațiile necomerciale.

Documentul definește acțiuni și termene clare, precum și instituțiile responsabile, pentru a facilita monitorizarea progreselor și pentru a garanta coerența implementării prezentei Foi de parcurs. Prin urmare, prezenta Foaie de parcurs devine un instrument operațional vital, jucând un rol central în pregătirea și alinierea funcționării instituțiilor democratice la cerințele procesului de aderare la Uniunea Europeană, contribuind astfel la consolidarea democrației în Republica Moldova.

REZULTAT STRATEGIC	MĂSURI	INTERVAL DE TIMP	INSTITUȚII RESPONSABILE
I. Proces electoral			
Alegeri libere și corecte			
1. Cadrul normativ ce reglementează organizarea și desfășurarea alegerilor în Republica Moldova este aliniat la standardele internaționale și cele ale UE în materie electorală și la principiile statului de drept	1.1: Modificarea Codului electoral și a legislației conexe ca urmare a rezultatelor evaluărilor post-electorale, adreselor Curții Constituționale, recomandărilor misiunilor de observare a alegerilor, avizelor Comisiei de la Veneția și a celor mai bune practici și standarde europene și internaționale în domeniu, inclusiv a Recomandării Comisiei (UE) 2023/2829 privind procesele electorale incluzive și reziliente, în particular cu privire la: ● reglementarea implicării părților terțe în campaniile electorale; ● asigurarea unei mai bune cooperări între organele electorale și cele de aplicare a legii; ● reglementarea implicării Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova în procesul electoral, dar și asigurarea unui mecanism eficient de control parlamentar asupra deciziilor acesteia.	Decembrie 2027	Comisia Electorală Centrală Parlamentul
	1.2: Modificarea Codului electoral și a legislației conexe privind diseminarea publicității politice direcționată pentru a asigura o transparență mai mare, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2024/900 privind transparența și vizarea unui public-țintă în publicitatea politică.	Decembrie 2026	Comisia Electorală Centrală Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Ministerul Culturii Consiliul Audiovizualului Parlamentul Centrul pentru Comunicare Strategică și Combaterea Dezinformării
	1.3: Sporirea transparenței și a informării publice în procesul de gestionare a alegerilor, la nivelul Comisiei Electorale Centrale și, în particular, la nivelul consiliilor electorale de circumscripție, inclusiv prin consolidarea capacităților umane, dar și prin dezvoltarea și îmbunătățirea instrumentelor informaționale digitale care satisfac cerințele de date deschise și accesibile, combinate cu reziliența, siguranța și flexibilitatea sistemelor informaționale.	Decembrie 2027	Comisia Electorală Centrală Ministerul Finanțelor Cancelaria de Stat

	1.4: Consolidarea capacităților administrative ale Comisiei Electorale Centrale pentru a asigura examinarea și soluționarea tuturor tipurilor de contestații în perioada electorală, inclusiv prin dezvoltarea de instrumente digitale pentru depunerea contestațiilor și asigurarea accesibilității pentru toate părțile interesate.	Decembrie 2026	Comisia Electorală Centrală
	1.5: Îmbunătățirea procesului de înregistrare și evidență a alegătorilor prin îmbunătățirea calității listelor electorale, inclusiv prin optimizarea funcționalităților Registrului de stat al alegătorilor, reconfigurând platforma electronică actuală pentru a satisface cerințele de rezistență, securitate și flexibilitate a sistemelor informaționale, dar și schimbul de date personale sau interoperabilitate cu datele personale deținute de Agenția Servicii Publice și de alte autorități naționale sau, după caz, autorități străine responsabile de procesarea datelor personale relevante în contextul electoral național (deces în străinătate, condamnări definitive etc.).	Decembrie 2027	Comisia Electorală Centrală Agenția Servicii Publice Serviciul Tehnologie Informației și Securitate Cibernetică
	1.6: Îmbunătățirea legislației electorale pentru a o alinia la standardele care garantează un proces electoral incluziv și rezilient (metode alternative de vot), precum și pentru a face procesul electoral mai accesibil persoanelor cu dizabilități.	Decembrie 2027	Comisia Electorală Centrală Parlamentul Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM)
Mass-media în campania electorală			
2. Reziliență societală consolidată prin implementarea strategiilor de comunicare pentru a contracara dezinformarea, manipularea informațiilor și ingerințele străine în context electoral	2.1: Elaborarea și pilotarea unei metodologii analitice pentru identificarea și evaluarea amenințărilor informaționale în vederea consolidării eforturilor de contracarare a manipulării informațiilor și ingerințelor străine, cu suportul programelor de instruire și utilizarea eficientă a platformei OPEN CTI.	Decembrie 2025	Centrul pentru Comunicare Strategică și Combaterea Dezinformării
	2.2: Consolidarea parteneriatelor cu organizațiile media și societatea civilă, pentru a încuraja gândirea critică prin promovarea cunoștințelor media, dezvoltarea de campanii sociale și sprijinirea procesului democratic prin promovarea integrității informaționale.	Decembrie 2025	Centrul pentru Comunicare Strategică și Combaterea Dezinformării

	2.3: Elaborarea și implementarea de programe de consolidare a capacităților pentru funcționarii publici, experți și specialiști în comunicare, pentru a spori reziliența instituțiilor la dezinformare și a consolida reziliența societală, abordând factorii sistemici care permit sau facilitează manipularea informațiilor și ingerințele străine.	Decembrie 2025	Centrul pentru Comunicare Strategică și Combaterea Dezinformării
Finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale			
3. Procesul democratic este protejat de influențe externe manifestate prin finanțare ilegală, corupție politică și electorală	3.1: Dezvoltarea unei platforme electronice dedicate colectării, stocării și arhivării informațiilor publice privind activitățile politice observate sau raportate de funcționarii sau observatorii electorali în conformitate cu cerințele de protecție a datelor, pentru a asigura proceduri mai eficiente de supraveghere și control al finanțării politice și pentru a verifica veridicitatea cheltuielilor raportate de concurenții electorali, partidele politice și părți terțe în numele acestora.	Decembrie 2026	Comisia Electorală Centrală
	3.2: Îmbunătățirea sistemului informațional prin reconfigurarea funcțională a modului de raportare financiară electronică a partidelor politice și a concurenților electorali (subsistemul informațional „Control financiar”) care să îndeplinească cerințele de date deschise, accesibilitate, combinate cu reziliență, siguranță și flexibilitatea sistemelor informaționale, în conformitate cu standardele internaționale și ale UE.	Decembrie 2026	Comisia Electorală Centrală Serviciul Tehnologie Informației și Securitate Cibernetică
	3.3: Consolidarea capacităților administrative și umane ale organelor electorale și de aplicare a legii, și a celor judiciare, inclusiv creșterea nivelului de interacțiune și interoperabilitate între autoritățile publice și entitățile implicate în documentarea, investigarea și urmărirea penală a cazurilor de finanțare politică ilegală și de corupție politică și electorală, pentru a asigura eficiența examinării acestor activități ilegale.	Decembrie 2026	Comisia Electorală Centrală Ministerul Finanțelor Ministerul Afacerilor Interne Centrul Național Anticorupție Procuratura Generală
	3.4: Elaborarea unui ghid metodologic privind tehnica și metoda pentru calificarea infracțiunilor, investigarea și urmărirea penală a cazurilor legate de finanțarea politică ilegală și corupția politică și electorală în conformitate cu standardele internaționale și europene.	Decembrie 2026	Procuratura Generală Comisia Electorală Centrală Ministerul Afacerilor Interne Centrul Național Anticorupție
	3.5: Elaborarea și implementarea unui curs de instruire, inclusiv la distanță (platforma ILIAS) pentru judecători, procurori și ofițeri de urmărire penală privind particularitățile examinării cauzelor legate de finanțarea politică ilegală și corupția politică și electorală.	Decembrie 2027	Institutul Național al Justiției Comisia Electorală Centrală

			Procuratura Generală Consiliul Superior al Magistraturii Consiliul Superior al Procurorilor Centrul Național Anticorupție
	3.6: Asigurarea interacțiunii și a schimbului continuu de experiență cu Autoritatea pentru partidele politice și fundațiile politice europene, precum și cu alți actori internaționali/străini relevanți.	Decembrie 2027	Comisia Electorală Centrală
	3.7: Cultivarea unui sistem robust și eficient de prevenire a cazurilor de finanțare politică necorespunzătoare, prin instruirea profesională continuă a trezorerierilor, cenzorilor și conducătorilor partidelor politice și concurenților electorali, elaborarea unui regulament privind normele metodologice de auditare a partidelor politice.	Decembrie 2026	Comisia Electorală Centrală
	3.8: Elaborarea unui ghid de bune practici pentru concurenții electorali și publicul larg, în conformitate cu cele mai bune practici europene și ale Comisiei de la Veneția, pentru a preveni și a evita abuzul de resurse administrative, precum și desfășurarea de campanii de informare a publicului cu privire la normele și interdicțiile legate de finanțarea politică.	În anii electorali 2025, 2027	Comisia Electorală Centrală Centrul Național Anticorupție Ministerul Afacerilor Interne
	3.9: Consolidarea capacităților administrative ale autorităților pentru a asigura un grad mai ridicat de transparență a publicității politice și a entităților care au efectuat cheltuieli pentru finanțarea acesteia, precum și pentru a preveni campaniile de dezinformare, defăimare și incitare la ură.	Decembrie 2026	Comisia Electorală Centrală Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Consiliul Audiovizualului Parlamentul Centrul pentru Comunicare Strategică și Combaterea Dezinformării
II. Funcționarea Parlamentelor într-un sistem democratic			
Transparență și responsabilitate			

4. Responsabilitatea parlamentară, transparența și participarea societății civile la procesul decizional sunt consolidate	4.1: Adoptarea Codului privind organizarea și funcționarea Parlamentului, care să reglementeze, <i>inter alia</i> , garanțiile împotriva utilizării abuzive a proceduri de urgență la examinarea proiectelor de acte normative, metodele de lucru ale comisiilor parlamentare de anchetă, precum și dialogul dintre majoritatea parlamentară și opoziție.	Iulie 2025	Parlamentul
	4.2: Asigurarea informării în timp util a părților interesate cu privire la proiectele de acte normative, consultările publice, dezbaterile și alte informații de interes public, inclusiv prin intermediul platformelor sociale.	Iunie 2026	Parlamentul
	4.3: Operaționalizarea consiliilor de experți care să ofere sprijin specializat comisiilor parlamentare permanente pentru a spori implicarea societății civile în procesul decizional.	Decembrie 2025	Parlamentul
	4.4: Asigurarea transparenței în activitatea Parlamentului prin transmiterea în direct a tuturor reuniunilor parlamentare.	Iulie 2026	Parlamentul Ministerul Finanțelor
	4.5: Lansarea și asigurarea funcționalității unei noi pagini web a Parlamentului pentru a oferi acces public la materiale audio, video și scrise din activitatea parlamentară, inclusiv la agenda parlamentară și la toate proiectele de acte normative cu documentele aferente pentru a monitoriza progresul procesului legislativ, asigurând accesul larg și în termen la documentația parlamentară.	Iunie 2025	Parlamentul
Integritate			
5. Standardele de etică și de conduită ale deputaților sunt îmbunătățite	5.1: Adoptarea unei reglementări privind etica și conduita membrilor Parlamentului (deputaților), inclusiv norme privind interacțiunea parlamentarilor cu părți terțe interesate să influențeze procesul legislativ și restricții post-angajare pentru parlamentari.	Decembrie 2025	Parlamentul
	5.2: Stabilirea unui mecanism pentru aplicarea regulilor de etică și conduită, inclusiv prin înregistrarea și raportarea încălcărilor.	Decembrie 2025	Parlamentul
	5.3: Asigurarea instruirii continue a deputaților și a personalului cu privire la standardele de etică și integritate.	2025-2027	Parlamentul

Eficacitate			
6. Eficacitatea crescută a Parlamentului prin proceduri interne îmbunătățite și capacități dezvoltate	6.1: Înfăințarea Comisiei permanente pentru integrare europeană.	Decembrie 2025	Parlamentul
	6.2: Asigurarea instruirii continue a deputaților și a funcționarilor publici din cadrul Secretariatului Parlamentului privind procesul de aderare la UE, funcția de control parlamentar, comunicare și cooperare cu societatea civilă.	2025-2027	Parlamentul
III. Rolul societății civile			
Cadrul general privind societatea civilă			
7. Protecție sporită a apărătorilor drepturilor omului	7.1: Adoptarea modificărilor la cadrul legal pentru a proteja apărătorii drepturilor omului și reglementarea mecanismului de protecție a acestora.	Decembrie 2026	Ministerul Justiției Oficiul Avocatului Poporului Parlamentul
Cadrul juridic, de reglementare și politici pentru organizațiile societății civile			
8. Creșterea eficienței proceselor administrative referitoare la organizațiile necomerciale (asociații obștești, sindicate, asociații patronale, partide politice, grupuri de acțiune locală etc.)	8.1: Crearea și asigurarea funcționării noului Sistem informațional „Registrul de stat al unităților de drept” (SI RSUD), pentru automatizarea procesului de înregistrare de stat și dizolvare, inclusiv a organizațiilor necomerciale.	Decembrie 2026	Agenția Servicii Publice Agenția de Guvernare Electronică Cancelaria de Stat

9. Consolidarea sustenabilității financiare a organizațiilor necomerciale	9.1: Facilitarea accesului organizațiilor necomerciale la mecanismele de finanțare de stat (finanțare nerambursabilă, mecanism de desemnare procentuală, achiziții publice, antreprenariat social etc.), prin elaborarea de ghiduri metodologice privind aplicarea la diferite forme de finanțare și utilizarea corectă a mijloacelor financiare recepționate, instruirea organizațiilor necomerciale beneficiare de către autoritățile finanțatoare.	Decembrie 2026	Autoritățile administrației publice centrale de specialitate Cancelaria de Stat
	9.2: Promovarea pe scară largă, prin campanii anuale de informare, în cooperare cu organizațiile necomerciale, a mecanismului de desemnare procentuală, cu accent pe nivelul regional și local, pentru a crește numărul de participanți.	2025-2027	Cancelaria de Stat Ministerul Finanțelor (Serviciul Fiscal de Stat) Agenția Servicii Publice
Contextul unui mediu favorabil pentru societatea civilă			
10. Mecanismele de consultare publică sunt concepute într-o manieră incluzivă, permițând societății civile și cetățenilor să participe și să contribuie la procesul decizional	10.1: Consolidarea mecanismelor de transparență în procesul decizional prin modificarea Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și a altor acte normative conexe în conformitate cu Recomandarea Comisiei din 12.12.2023 C(2023) 2836 referitor la promovarea implicării și participării efective a cetățenilor și a organizațiilor societății civile la procesele de elaborare a politicilor publice.	Decembrie 2026	Cancelaria de Stat Parlamentul
	10.2: Creșterea calității și a utilizării platformei consultative online <i>particip.gov.md</i> prin îmbunătățirea interfeței care include termene fixe obligatorii, rezumate ale consultărilor publice și mecanisme de feedback, precum și a caracteristicilor de accesibilitate ale portalului și a capacităților de monitorizare a procesului decizional prin digitalizarea procesului de colectare a datelor.	Decembrie 2026	Cancelaria de Stat Ministerul Finanțelor
	10.3: Organizarea eficientă a activității platformelor consultative permanente instituite în toate autoritățile administrației publice centrale, inclusiv prin instruirea funcționarilor publici privind aplicarea eficientă a standardelor de transparență.	Decembrie 2025	Autoritățile administrației publice centrale de specialitate Cancelaria de Stat
	10.4: Promovarea la nivel local a modelelor de bune practici de consultare publică și transparență în procesul decizional, prin organizarea instruirilor pentru funcționarii publici.	2025-2027	Cancelaria de Stat Autoritățile administrației publice locale

Foaia de parcurs privind Funcționarea Instituțiilor Democratice

Foaia de parcurs privind Funcționarea Instituțiilor Democratice este un document de planificare strategică elaborat în contextul cadrului de negocieri pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Documentul stabilește prioritățile strategice și ordinea măsurilor de reformă necesare. Obiectivele și măsurile incluse în acest document derivă din angajamentul Republicii Moldova de aliniere a cadrului normativ la acquis-ul UE, precum și din necesitățile de fortificare a capacităților instituționale.

Foaia de parcurs este structurată în trei blocuri tematice: **Proces electoral, Funcționarea Parlamentului într-o societate democratică și Rolul societății civile**. Fiecare din blocurile tematice are formulate obiective din care derivă acțiuni.

La blocul tematic *proces electoral* sunt stabilite *6 obiective strategice*. Măsurile propuse spre realizare au scopul de a atinge următoarele rezultate: îmbunătățirea capacităților funcționale ale Comisiei Electorale Centrale (CEC), eliminarea factorului corupțional în exercițiul electoral, combaterea finanțării ilegale și sporirea transparenței campaniilor electorale, consolidarea capacităților organelor de aplicare a legii responsabile cu investigarea și examinarea cazurilor de finanțare politică ilegală și corupție politică, asigurarea incluziunii și accesibilității la procesul de votare, consolidarea rezilienței societății prin punerea în aplicare a măsurilor de comunicare pentru a contracara dezinformarea și interferența influenței și manipulării străine.

La blocul tematic care vizează *funcționarea Parlamentului* sunt stabilite *3 obiective strategice* care includ măsuri pentru creșterea eficacității Parlamentului prin proceduri îmbunătățite și capacități dezvoltate, sporirea transparenței în activitatea parlamentară și consolidarea mecanismelor de integritate în raport cu deputații.

Cele *4 obiective strategice* ale blocul tematic dedicat *societății civile* conțin acțiuni menite să sporească transparența proceselor decizionale la nivelul autorităților publice și, totodată, gradul de implicare a societății civile în aceste procese, să asigure cadrul legal și o protecție sporită pentru apărătorii drepturilor omului și a persoanelor care se implică în procesele publice dar și un mediu operațional mai flexibil pentru organizațiile necomerciale.

Documentul definește acțiuni și termene clare, precum și instituțiile responsabile, pentru a facilita monitorizarea progreselor și pentru a garanta coerența implementării foii de parcurs. Prin urmare, această foaie de parcurs devine un instrument operațional vital, jucând un rol central în pregătirea și alinierea funcționării instituțiilor democratice la cerințele procesului de aderare la Uniunea Europeană, contribuind astfel la consolidarea democrației în Republica Moldova.

REZULTAT STRATEGIC	MĂSURI	TERMEN DE REALIZARE	INSTITUȚII RESPONSABILE
I. Proces Electoral			
Alegeri libere și corecte			
1. Cadrul normativ ce reglementează organizarea și desfășurarea alegerilor în Republica Moldova este aliniat la standardele internaționale și cele ale UE în materie electorală și la principiile statului de drept	1.1: Modificarea Codului Electoral și a legislației conexe urmare a rezultatelor evaluărilor post-electorale, adreselor Curții Constituționale, recomandărilor misiunilor de observare a alegerilor, avizelor Comisiei de la Veneția, și a celor mai bune practici și standarde europene și internaționale în domeniu, inclusiv a Recomandării Comisiei (UE) 2023/2829 privind procesele electorale incluzive și reziliente, în particular cu privire la: • reglementarea implicării părților terțe în campaniile electorale; • asigurarea unei mai bune cooperări între organele electorale și cele de aplicare a legii; • reglementarea implicării Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova în procesul electoral, dar și asigurarea unui mecanism eficient de control parlamentar asupra deciziilor acesteia.	Decembrie 2027	Comisia Electorală Centrală Parlament
	1.2: Modificarea Codului Electoral și a legislației conexe privind diseminarea publicității politice direcționată pentru a asigura o transparență mai mare, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2024/900 privind transparența și vizarea unui public-țintă în publicitatea politică.	Decembrie 2026	Comisia Electorală Centrală Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Ministerul Culturii Consiliul Audiovizualului Parlament Centrul pentru Comunicare Strategică și Combaterea Dezinformării

	1.3: Sporirea transparenței și a informării publice în procesul de gestionare a alegerilor, la nivelul CEC și, în particular, la nivelul consiliilor electorale de circumscripție, inclusiv prin consolidarea capacităților umane, dar și prin dezvoltarea și îmbunătățirea instrumentelor informaționale digitale care satisfac cerințele de date deschise și accesibile, combinate cu reziliența, siguranța și flexibilitatea sistemelor informaționale.	Decembrie 2027	Comisia Electorală Centrală Ministerul Finanțelor Cancelaria de Stat
	1.4: Consolidarea capacităților administrative ale Comisiei Electorale Centrale pentru a asigura examinarea și soluționarea tuturor tipurilor de contestații în perioada electorală, inclusiv prin dezvoltarea de instrumente digitale pentru depunerea contestațiilor și asigurarea accesibilității pentru toate părțile interesate.	Decembrie 2026	Comisia Electorală Centrală
	1.5: Îmbunătățirea procesului de înregistrare și evidență a alegătorilor prin îmbunătățirea calității listelor electorale, inclusiv prin optimizarea funcționalităților Registrului de Stat al Alegătorilor, reconfigurând platforma electronică actuală pentru a satisface cerințele de rezistență, securitate și flexibilitate a sistemelor informaționale, dar și schimbul de date personale sau interoperabilitate cu datele personale deținute de Agenția Servicii Publice și de alte autorități naționale sau, după caz, autorități străine responsabile de procesarea datelor personale relevante în contextul electoral național (deces în străinătate, condamnări definitive etc.).	Decembrie 2027	Comisia Electorală Centrală Agenția Servicii Publice Serviciul Tehnologie Informației și Securitate Cibernetică
	1.6: Îmbunătățirea legislației electorale pentru a o alinia la standardele care garantează un proces electoral incluziv și rezilient (metode alternative de vot), precum și pentru a face procesul electoral mai accesibil persoanelor cu dizabilități.	Decembrie 2027	Comisia Electorală Centrală Parlament Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM)
Mass-media în campania electorală			
2. Reziliență societală consolidată prin implementarea strategiilor de comunicare pentru a contracara	2.1: Elaborarea și pilotarea unei metodologii analitice pentru identificarea și evaluarea amenințărilor informaționale în vederea consolidării eforturilor de contracarare a manipulării informațiilor și ingerințelor străine, cu suportul programelor de instruire și utilizarea eficientă a platformei OPEN CTI.	Decembrie 2025	Centrul pentru Comunicare Strategică și Combaterea Dezinformării

dezinformarea, manipularea informațiilor și ingerințele străine în context electoral	2.2: Consolidarea parteneriatelor cu organizațiile media și societatea civilă, pentru a încuraja gândirea critică prin promovarea cunoștințelor media, dezvoltarea de campanii sociale și sprijinirea procesului democratic prin promovarea integrității informaționale.	Decembrie 2025	Centrul pentru Comunicare Strategică și Combaterea Dezinformării
	2.3: Elaborarea și implementarea de programe de consolidare a capacităților pentru funcționarii publici, experți și specialiști în comunicare, pentru a spori reziliența instituțiilor la dezinformare și a consolida reziliența societală, abordând factorii sistemici care permit sau facilitează manipularea informațiilor și ingerințele străine.	Decembrie 2025	Centrul pentru Comunicare Strategică și Combaterea Dezinformării
Finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale			
3. Procesul democratic este protejat de influențe externe manifestate prin finanțare ilegală, corupție politică și electorală	3.1: Dezvoltarea unei platforme electronice dedicate colectării, stocării și arhivării informațiilor publice privind activitățile politice observate sau raportate de funcționarii sau observatorii electorali în conformitate cu cerințele de protecție a datelor, pentru a asigura proceduri mai eficiente de supraveghere și control al finanțării politice și pentru a verifica veridicitatea cheltuielilor raportate de concurenții electorali, partidele politice și părți terțe în numele acestora.	Decembrie 2026	Comisia Electorală Centrală
	3.2: Îmbunătățirea sistemului informațional prin reconfigurarea funcțională a modulului de raportare financiară electronică a partidelor politice și a concurenților electorali (subsistemul informațional „Control financiar”) care să îndeplinească cerințele de date deschise, accesibilitate, combinate cu reziliență, siguranță și flexibilitatea sistemelor informaționale, în conformitate cu standardele internaționale și ale UE.	Decembrie 2026	Comisia Electorală Centrală Serviciul Tehnologie Informației și Securitate Cibernetică
	3.3: Consolidarea capacităților administrative și umane ale organelor electorale și de aplicare a legii, și a celor judiciare, inclusiv creșterea nivelului de interacțiune și interoperabilitate între autoritățile publice și entitățile implicate în documentarea, investigarea și urmărirea penală a cazurilor de finanțare politică ilegală și de corupție politică și electorală, pentru a asigura eficiența examinării acestor activități ilegale.	Decembrie 2026	Comisia Electorală Centrală Ministerul Finanțelor Ministerul Afacerilor Interne Centrul Național Anticorupție Procuratura Generală

	3.4: Elaborarea unui ghid metodologic privind tehnica și metodică pentru calificarea infracțiunilor, investigarea și urmărirea penală a cazurilor legate de finanțarea politică ilegală și corupția politică și electorală în conformitate cu standardele internaționale și europene.	Decembrie 2026	Procuratura Generală Comisia Electorală Centrală Ministerul Afacerilor Interne Centrul Național Anticorupție
	3.5: Elaborarea și implementarea unui curs de instruire, inclusiv la distanță (platforma ILIAS) pentru judecători, procurori și ofițeri de urmărire penală privind particularitățile examinării cauzelor legate de finanțarea politică ilegală și corupția politică și electorală.	Decembrie 2027	Institutul Național al Justiției Comisia Electorală Centrală Procuratura Generală Consiliul Superior al Magistraturii Consiliul Superior al Procurorilor Centrul Național Anticorupție
	3.6: Asigurarea interacțiunii și schimbului continuu de experiență cu Autoritatea pentru partidele politice și fundațiile politice europene, precum și alți actori internaționali/străini relevanți.	Decembrie 2027	Comisia Electorală Centrală
	3.7: Cultivarea unui sistem robust și eficient de prevenire a cazurilor de finanțare politică necorespunzătoare, prin instruirea profesională continuă a trezorerierilor, cenzorilor și conducătorilor partidelor politice și concurenților electorali, elaborarea unui regulament privind normele metodologice de auditare a partidelor politice.	Decembrie 2026	Comisia Electorală Centrală
	3.8: Elaborarea unui ghid de bune practici pentru concurenții electorali și publicul larg, în conformitate cu cele mai bune practici europene și ale Comisiei de la Veneția, pentru a preveni și evita abuzul de resurse administrative, precum și desfășurarea de campanii de informare a publicului cu privire la normele și interdicțiile legate de finanțarea politică.	În anii electorali 2025, 2027	Comisia Electorală Centrală Centrul Național Anticorupție Ministerul Afacerilor Interne

	3.9: Consolidarea capacităților administrative ale autorităților pentru a asigura un grad mai ridicat de transparență a publicității politice și a entităților care au efectuat cheltuieli pentru finanțarea acesteia, precum și pentru a preveni campaniile de dezinformare, defăimare și incitare la ură.	Decembrie 2026	Comisia Electorală Centrală Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Consiliul Audiovizualului Parlament Centrul pentru Comunicare Strategică și Combaterea Dezinformării
II. Funcționarea Parlamentelor într-un sistem democratic			
Transparență și responsabilitate			
4. Responsabilitatea parlamentară, transparența și participarea societății civile la procesul decizional sunt consolidate	4.1: Adoptarea Codului privind organizarea și funcționarea Parlamentului, care să reglementeze, <i>inter alia</i> , garanțiile împotriva utilizării abuzive a proceduri de urgență la examinarea proiectelor de acte normative, metodele de lucru ale comisiilor parlamentare de anchetă, precum și dialogul dintre majoritatea parlamentară și opoziție.	Iulie 2025	Parlament
	4.2: Asigurarea informării în timp util a părților interesate cu privire la proiectele de acte normative, consultările publice, dezbaterile și alte informații de interes public, inclusiv prin intermediul platformelor sociale.	Iunie 2026	Parlament
	4.3: Operaționalizarea consiliilor de experți care să ofere sprijin specializat comisiilor parlamentare permanente pentru a spori implicarea societății civile în procesul decizional.	Decembrie 2025	Parlament
	4.4: Asigurarea transparenței în activitatea Parlamentului prin transmiterea în direct a tuturor reuniunilor parlamentare.	Iulie 2026	Parlament Ministerul Finanțelor
	4.5: Lansarea și asigurarea funcționalității unei noi pagini web a Parlamentului pentru a oferi acces public la materiale audio, video și scrise din activitatea parlamentară, inclusiv	Iunie 2025	Parlament

	la agenda parlamentară și la toate proiectele de acte normative cu documentele aferente pentru a monitoriza progresul procesului legislativ, asigurând accesul larg și în termen la documentația parlamentară.		
Integritate			
5. Standardele de etică și de conduită ale deputaților sunt îmbunătățite	5.1: Adoptarea unei reglementări privind etica și conduita membrilor Parlamentului (deputaților), inclusiv norme privind interacțiunea parlamentarilor cu părți terțe interesate să influențeze procesul legislativ și restricții post-angajare pentru parlamentari.	Decembrie 2025	Parlament
	5.2: Stabilirea unui mecanism pentru aplicarea regulilor de etică și conduită, inclusiv prin înregistrarea și raportarea încălcărilor.	Decembrie 2025	Parlament
	5.3: Asigurarea instruirii continue a deputaților și a personalului cu privire la standardele de etică și integritate.	2025- 2027	Parlament
Eficacitate			
6. Eficacitatea crescută a Parlamentului prin proceduri interne îmbunătățite și capacități dezvoltate	6.1: Înființarea Comisiei permanente pentru integrare europeană	Decembrie 2025	Parlament
	6.2: Asigurarea instruirii continue a deputaților și a funcționarilor publici din cadrul Secretariatului Parlamentului privind procesul de aderare la UE, funcția de control parlamentar, comunicare și cooperare cu societatea civilă.	2025 -2027	Parlament
III. Rolul societății civile			
Cadrul general privind societatea civilă			
7. Protecție sporită a apărătorilor drepturilor omului	7.1: Adoptarea modificărilor la cadrul legal pentru a proteja apărătorii drepturilor omului și reglementarea mecanismului de protecție a acestora.	Decembrie 2026	Ministerul Justiției Oficiul Avocatului Poporului Parlament

Cadrul juridic, de reglementare și politici pentru organizațiile societății civile			
8. Creșterea eficienței proceselor administrative referitoare la organizațiile necomerciale (asociații obștești, sindicate, asociații patronale, partide politice, grupuri de acțiune locală etc.)	8.1: Crearea și asigurarea funcționării noului Sistem informațional „Registrul de stat al unităților de drept” (SI RSUD), pentru automatizarea procesului de înregistrare de stat și dizolvare, inclusiv a organizațiilor necomerciale.	Decembrie 2026	Agencia Servicii Publice Agenția de Guvernare Electronică Cancelaria de Stat
9. Consolidarea sustenabilității financiare a organizațiilor necomerciale	9.1: Facilitarea accesului organizațiilor necomerciale la mecanismele de finanțare de stat (finanțare nerambursabilă, mecanism de desemnare procentuală, achiziții publice, antreprenariat social etc.), prin elaborarea de ghiduri metodologice privind aplicarea la diferite forme de finanțare și utilizarea corectă a mijloacelor financiare recepționate, instruirea organizațiilor necomerciale beneficiare de către autoritățile finanțatoare.	Decembrie 2026	Autoritățile administrației publice centrale de specialitate Cancelaria de Stat
	9.2: Promovarea pe scară largă, prin campanii anuale de informare, în cooperare cu organizațiile necomerciale, a mecanismului de desemnare procentuală, cu accent pe nivelul regional și local, pentru a crește numărul de participanți.	2025 – 2027	Cancelaria de Stat Ministerul Finanțelor (Serviciul Fiscal de Stat) Agenția Servicii Publice
Contextul unui mediului favorabil pentru societatea civilă			
10. Mecanismele de consultare publică sunt concepute într-o manieră incluzivă, permițând societății	10.1: Consolidarea mecanismelor de transparență în procesul decizional prin modificarea Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și a altor acte normative conexe în conformitate cu Recomandarea Comisiei din 12.12.2023 C(2023) 2836 referitor la promovarea implicării și participării efective a cetățenilor și a organizațiilor societății civile la procesele de elaborare a politicilor publice.	Decembrie 2026	Cancelaria de Stat Parlament

civile și cetățenilor să participe și să contribuie la procesul decizional	10.2: Creșterea calității și a utilizării platformei consultative online <i>particip.gov.md</i> prin îmbunătățirea interfeței care include termene fixe obligatorii, rezumate ale consultărilor publice și mecanisme de feedback, precum și a caracteristicilor de accesibilitate ale portalului și a capacităților de monitorizare a procesului decizional prin digitalizarea procesului de colectare a datelor.	Decembrie 2026	Cancelaria de Stat Ministerul Finanțelor
	10.3: Organizarea eficientă a activității platformelor consultative permanente instituite în toate autoritățile administrației publice centrale, inclusiv prin instruirea funcționarilor publici privind aplicarea eficientă a standardelor de transparență.	Decembrie 2025	Autoritățile administrației publice centrale de specialitate Cancelaria de Stat
	10.4: Promovarea la nivel local a modelelor de bune practici de consultare publică și transparență în procesul decizional, prin organizarea instruirilor pentru funcționarii publici.	2025-2027	Cancelaria de Stat Autoritățile administrației publice locale

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Foii de parcurs privind
Funcționarea Instituțiilor Democratice

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea **Foii de parcurs privind Funcționarea Instituțiilor Democratice** a fost elaborat de Ministerul Justiției în comun cu alte autorități vizate de proiect și în coordonare cu Biroul pentru Integrare Europeană și Centrul de Armonizare a Legislației.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

La 25 iunie 2024, la Luxemburg, a avut loc prima conferință interguvernamentală Republica Moldova – Uniunea Europeană, semnificația căreia a fost deschiderea formală a negocierile de aderare. Această reuniune a avut loc ca urmare a deciziei Consiliului European (CE) din 14 decembrie 2023 de a deschide negocieri de aderare cu Republica Moldova și a aprobării de către CE, la 21 iunie 2024, a *Cadrului de negociere* pentru aderarea Republicii Moldova la UE.

În contextul *Cadrului de negociere* este stabilit că Republica Moldova urmează să pregătească foaia de parcurs privind **Funcționarea Instituțiilor Democratice** care include trei *blocuri tematiche*: (1) *proces electoral*, (2) *funcționarea Parlamentului într-o societate democratică* și (3) *rolul societății civile*.

Potrivit *Cadrului de negociere* propus de UE pentru Republica Moldova ¹, „*Foaia de parcurs va stabili angajamentele generale ale țării pentru reforme în domeniile respective, cu un calendar clar și etapele-cheie avute în vedere. Punerea în aplicare a acestei foi de parcurs va fi monitorizată constant și abordată cu regularitate în cadrul conferințelor interguvernamentale pe parcursul întregului proces (de aderare)*”.

În structura instituțională a statelor, UE se concentrează pe funcționarea instituțiilor politice, pe echilibrul puterilor între principalele organe în stat (checks and balances), responsabilitățile acestora și cooperarea între ele. Aderarea la UE presupune un exercițiu substanțial de intervenții și ajustări a cadrului legislativ și instituțional al țărilor candidat astfel încât să se asigure că acestea pot garanta aplicarea principiilor fundamentale.

Guvernanța democratică este fundamentul sistemului de valori și standarde al UE. Republica Moldova, în calitate de stat candidat, trebuie să se asigure că are un sistem de guvernare în care instituțiile funcționează în conformitate cu procesele și normele democratice, atât în interiorul acestora, cât și în interacțiunea între ele.

De asemenea, guvernanța democratică presupune respectarea pluralismului politic, o societate civilă activă, stat de drept și alegeri democratice, un dialog instituționalizat și democratic între toți actorii la nivel național. Este necesar a se asigura un cadru viabil pentru dialog politic dintre majoritate și opoziție, operarea cu instrumente adecvate de formare a consensului, un mecanism de monitorizare a implementării deciziilor agreeate. Toate aceste standarde sunt reglementate într-un șir de acte UE obligatorii pentru Republica Moldova a fi transpuse, dar și în recomandările/standardele/avizele instituțiilor și mecanismelor specializate (OSCE/ODIHR, GRECO, Comisia de la Veneția).

¹ Cadrul de negociere propus de UE pentru Republica Moldova, disponibil la următorul link: https://gov.md/sites/default/files/negotiating_framework.pdf

Existența unor instituții democratice este semnificativă atât pentru procedura de aderare la UE, atunci când rolul acestora este crucial în îndeplinirea cerințelor de aderare, precum și ulterior, când capacitatea acestora trebuie să garanteze legitimitatea proceselor în cadrul statului membru UE, să susțină valorile UE.

Instituțiile democratice joacă, de asemenea, un rol esențial în asigurarea faptului că procesul de asociere este transparent și permite participarea incluzivă a societății civile. Procesul implică adesea consultări, audieri publice și mecanisme de feedback care permit exprimarea opiniilor în raport cu reformele/măsurile propuse. Acest lucru este esențial pentru a garanta că procesul de asociere nu este doar o procedură tehnică, ci și una care reflectă voința societății.

Proiectul foii de parcurs privind Funcționarea Instituțiilor Democratice stabilește prioritățile strategice și ordinea măsurilor de reformă necesare. Obiectivele și măsurile incluse în acest document derivă din angajamentul Republicii Moldova de aliniere a cadrului normativ la acquis-ul UE, precum și din necesitățile de fortificare a capacităților instituționale. În raport cu fiecare măsură este stabilit calendarul de implementare precum și autoritățile responsabile.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

Foia de parcurs privind Funcționarea Instituțiilor Democratice cuprinde trei blocuri tematice care reprezintă cadrul general pentru democrație:

1. Procesul electoral:

1.1 Alegeri libere și corecte

1.2 Mass-media în campania electorală

1.3 Finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale

2. Funcționarea Parlamentelor într-un sistem democratic

2.1 Transparență și responsabilitate

2.2 Integritate

2.3 Eficacitate

3. Rolul societății civile

3.1 Cadrul general privind societatea civilă

3.2 Cadrul juridic, de reglementare și politici pentru organizațiile societății civile

3.3 Contextul unui mediu favorabil pentru societatea civilă

Anume pe aceste 3 dimensiuni este structurată și foia de parcurs.

La blocul tematic proces *electoral* sunt stabilite 3 *obiective strategice*. Măsurile propuse spre realizare au scopul de a atinge următoarele rezultate: îmbunătățirea capacităților funcționale ale CEC-ului, eliminarea factorului corupțional în exercițiul electoral, combaterea finanțării ilegale și sporirea transparenței campaniilor electorale, consolidarea capacităților organelor de aplicare a legii responsabile cu investigarea și examinarea cazurilor de finanțare politică ilegală și corupție politică, asigurarea incluziunii și accesibilității la procesul de votare, consolidarea rezilienței societății prin punerea în aplicare a măsurilor de comunicare pentru a contracara dezinformarea și interferența influenței și manipulării străine.

La blocul tematic care vizează *funcționarea Parlamentului* sunt stabilite 3 *obiective strategice* care includ măsuri pentru creșterea eficacității Parlamentului prin proceduri îmbunătățite și capacități dezvoltate, sporirea transparenței în activitatea parlamentară și consolidarea mecanismelor de integritate în raport cu deputații.

Cele 4 *obiective strategice* ale blocului tematic dedicat *societății civile* conțin acțiuni menite să sporească transparența proceselor decizionale la nivelul autorităților publice și, totodată, gradul de implicare a societății civile în aceste procese, să asigure cadrul legal și o protecție

sporită pentru apărătorii drepturilor omului și a persoanelor care se implică în procesele publice dar și un mediu operațional mai flexibil pentru organizațiile necomerciale.

Uniunea Europeană este construită pe un set de principii și valori fundamentale iar Republica Moldova trebuie să se asigure că prin măsurile setate în foaia de parcurs va asigura transpunerea la nivel național a acestora.

4. Analiza impactului de reglementare

Analiza impactului de reglementare nu este necesară întrucât Foaia de parcurs privind Funcționarea Instituțiilor Democratice este un document de planificare și, potrivit prevederilor art. 27¹ din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, nu se impun activități de documentare.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

Foaia de parcurs privind Funcționarea Instituțiilor Democratice este un document operațional și nu unul normativ care prezintă pașii necesari a fi realizați pe parcursul procesului de aderare la Uniunea Europeană. Aceasta va constitui reperul (ghidul) dialogului RM-UE în contextul Clusterului 1 și asumarea strategică în raport cu politicile care trebuie întreprinse pentru alinierea la standardele politice și juridice ale Uniunii Europene. Foaia de parcurs reflectă eforturile care trebuie depuse în aspirația RM de a deveni membru cu drepturi depline al UE.

Componentele foii de parcurs includ acțiuni ce au scopul de ajustare legislativă și consolidare instituțională, promovare de politici, fiind prioritizate în timp acțiunile pentru a monitoriza progresele. Este un document viu care va fi actualizat pe măsură ce negocierile cu UE vor progresa și vor apărea noi provocări sau priorități. Implementarea măsurilor conținute în Foaia de parcurs este esențială și din perspectiva consolidării relațiilor cu UE.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Potrivit pct.39 din Cadrul de negociere, foaia de parcurs urmează a fi adoptată după un proces transparent de consultare cu toți actorii relevanți, inclusiv cu societatea civilă.

În vederea respectării principiului transparenței în procesul decizional, în sensul Legii nr. 239/2008, în data de 03.10.2024, anunțul de inițierii a elaborării proiectul Foii de parcurs a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției, la rubrica Transparență decizională, Registrul proiectelor de acte normative (<https://www.justice.gov.md/ro/content/anunt-de-initiere-elaborarii-proiectului-dispozitiei-guvernului-cu-privire-la-aprobarea-foii>).

De asemenea, în data de 21.09.2024 Ministerul Justiției a organizat o ședința de lucru cu membrii grupului de lucru și reprezentanții societății civile în cadrul căreia au fost comunicate mai multe aspecte privind *procesul de elaborare a foii de parcurs*.

Proiectul Foii de parcurs „Funcționarea Instituțiilor Democratice” a fost publicată pentru consultări publice pe platforma particip.gov.md, în perioada 26 decembrie 2024 -14 ianuarie 2025 (<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-consultarea-publica-a-proiectului-hotararii-guvernului-privind-aprobarea-foii-de-parcurs-privind-statul-de-drept-criteriu-de-referinta-in-procesul-de-aderare-a-republicii-moldova-la-uniunea-europeana/13718>).

În conformitate cu pct. 221 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.610/2018, și conform deciziilor luate în ședința secretarilor generali din data de 23 decembrie 2024, prin scrisoarea Cancelariei de Stat nr. 18-69-14254 din 26.12.2024 proiectul a fost expediat spre avizare tuturor actorilor interesați. La fel, pentru a asigura transparența în procesul decizional proiectul a fost plasat pe pagina web a Ministerului Justiției și Cancelariei de Stat.

Adițional, în data de 27 decembrie 2024 Viceprim-ministra pentru integrare europeană a organizat ședințe de informare și consultare publică a proiectului Foi de parcurs cu reprezentanții societății civile dar și cu reprezentanții Parlamentului.

În corespundere cu cadrul normativ, proiectul foi de parcurs „Funcționarea Instituțiilor Democratice” a fost avizat de instituțiile vizate. Toate propunerile se regăsesc în Sinteza obiecțiilor și recomandărilor.

7. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Proiectul nu vizează ulterioare intervenții în cadrul normativ în scopul asigurării implementării.

Ministru

Veronica MIHAILOV-MORARU

SINTEZA

obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul hotărârii de Guvern privind aprobarea Foii de parcurs privind Funcționarea Instituțiilor Democratice

Participantul la avizare (expertizare)/consultare publică)	Conținutul obiecției/ propuneri (recomandări)	Argumentarea autorului proiectului
Comisia politică externă și integrare europeană a Parlamentului Republicii Moldova (aviz CPE-06 nr. 456 din 30 decembrie 2024)	În temeiul art.27 alin.(2) din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996 și pct.23) din Anexa nr.2 la Hotărârea Guvernului nr.180 din 13 martie 2024, Comisia politică externă și integrare europeană a examinat în cadrul ședinței din 30 decembrie 2024 proiectul Foii de parcurs pentru Funcționarea Instituțiilor Democratice și în contextul problemelor abordate și propunerilor expuse de deputați, Comisia cu votul unanim al membrilor prezenți a decis să susțină proiectul respectiv și-l propune spre promovare în ședință de Guvern.	Se ia act.
Parlamentul Republicii Moldova (aviz SGA02 nr. 01 din 02 ianuarie 2025)	<i>La blocul tematic Proces electoral</i> I. La măsura 1.5, se consideră pertinent ca Comisia Electorală Centrală să fie indicată în calitate de executor primar al măsurii, și nu Parlamentul.	I. Se acceptă.

	- Obiectivul strategic „Eficacitate” va cuprinde 3 măsuri (2.2.3. va deveni 2.3.1., 2.2.4. – 2.3.2., iar 2.3.1. – 2.3.3 - conform proiectului prezentat spre avizare).	
Agenția de Guvernare Electronică (aviz nr. 3007-257 din 27.12.2024)	I. Pentru corelarea cu prevederile actelor normative în domeniul schimbului de date și interoperabilității, la sub-compartimentul „Finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale”, măsura 3.5. recomandăm de reformulat, după cum urmează: „3.5. Creșterea nivelului de interacțiune între CEC și autoritățile publice implicate în documentarea cazurilor de finanțare politică ilegală și corupție politică, inclusiv asigurarea schimbului de date între sistemele informaționale referitoare la asemenea cazuri.”. II. Subsecvent, propunem revizuirea listei instituțiilor responsabile de implementarea măsurii respective și excluderea STISC din această listă, deoarece nu are competențe în domeniu, și anume: „Comisia Electorală Centrală Ministerul Afacerilor Interne (IGP) Procuratura Generală Serviciul Fiscal de Stat Agenția Servicii Publice	I. Se acceptă. Au fost făcute modificările sugerate. II. Se acceptă parțial. A fost exclus STISC din lista instituțiilor responsabile, dar nu a fost inclus Serviciul Fiscal de Stat și Agenția Servicii Publice cum a fost sugerat în aviz.

Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică (aviz nr. 1.4/39/25 din 09.01.2025)	Lipsă de obiecții și propuneri.	Se ia act.
Institutul Național al Justiției (aviz nr. 1-INJ din 09.01.2025)	Lipsă de obiecții și propuneri.	Se ia act.
Agenția Servicii Publice (aviz din 09.01.2025)	Agenția Servicii Publice, în limita competențelor atribuite, comunică susținerea proiectului cu următoarele propuneri. În blocul tematic “III. Rolul Societății Civile”, rezultat strategic „Creșterea eficienței proceselor administrative care vizează organizațiile necomerciale (asociații obștești, sindicate, asociații patronale, partide politice, grupuri de acțiune locală etc”: - pentru <u>măsura 3.3.1</u>, “Instituția responsabilă” urmează a fi inclus și Ministerul Justiției. Conform pct.5 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Justiției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 698/2017, Ministerul are misiunea de a analiza situația și problemele din domeniile de activitate gestionate, de a elabora politici publice eficiente în domeniile prevăzute la pct.6 din Regulament, de a monitoriza calitatea politicilor și actelor	- Se acceptă.

	normative și de a propune intervenții justificate ale statului care urmează să ofere soluții eficiente în domeniile de competență, asigurând cel mai bun raport dintre rezultatele scontate și costurile preconizate. Astfel, după cum este expres stipulat în pct.6 subpct.11) din Regulamentul menționat supra, Ministerul Justiției realizează funcțiile în domeniul înregistrării de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali. - <u>măsurile din 3.3.2</u> de comasat cu <u>măsura 3.3.3</u> și de expus în următoare redacție: <i>„3.3.2. Implementarea soluțiilor de transformare digitală pentru a facilita procesele de înregistrare și dizolvare voluntară a organizațiilor necomerciale în contextul lansării noului Sistem informațional „Registrul de stat al unităților de drept”, perioada de implementare – „Decembrie 2026”, Instituția responsabilă – „Agenția Servicii Publice, Agenția de Guvernare Electronică”.</i> Se propun de a fi comasate și reflectate într-o singură măsură, întrucât acestea vizează acțiuni ce urmează a fi întreprinse în scopul implementării soluțiilor tehnice ale Sistemului informațional „Registrul de stat al unităților de drept”, a cărui actualizare este condiționată de necesitatea implementării noului model de prestare a serviciului public „Înregistrarea de stat a unităților de drept” (ce implică în sine și dizolvarea	- Se acceptă parțial. Măsurile au fost comasate dar sunt expuse în altă redacție decât cea propusă. Au fost indicate instituțiile responsabile sugerate.
--	---	---

	persoanei juridice), elaborat în urma reingineriei serviciului respectiv. Pentru rezultatul strategic ”Consolidarea sustenabilității financiare a organizațiilor necomerciale”: - la măsura 3.4.1. se propune de exclus Agenția Servicii Publice ca instituției responsabilă de realizare, deoarece această acțiune depășește competențele funcționale ale organului înregistrării de stat. Conform art. 2 și art.35 ale Legii nr.220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, Agenția Servicii Publice, prin structurile sale teritoriale, efectuează ”înregistrarea de stat” ce constă în certificarea faptului constituirii, reorganizării, lichidării, suspendării sau reluării activității persoanelor juridice, sucursalelor acestora, precum și a faptului modificării actelor de constituire ale persoanelor juridice, înscrierii datelor în Registrul de stat, care are ca efect dobândirea și încetarea capacității juridice a persoanelor juridice, obținerea și încetarea de către persoanele fizice a calității de întreprinzător individual.	- Se acceptă.
Oficiul Avocatului Poporului (aviz nr. 04-3/2-3 din 10.01.2025)	Prezența dezideratului privind protecția apărătorilor drepturilor omului în foaia de parcurs propusă spre consultări publice este un punct forte în valorificarea potențialului societății civile. Măsura, propusă pentru blocul tematic III. <i>Rolul societății civile</i>, de analiză a cadrului juridic și a practicilor judiciare de	

	omului. Instituții responsabile, Parlamentul, Oficiul Avocatului Poporului.	
Ministerul Culturii (aviz nr. 05/1-09/23 din 10.01.2025)	La rubrica „Mass media în campania electorală”, la pct. 4 „Asigurarea unei acoperiri echilibrate și obiective a alegerilor în mass-media prin reglementări adecvate și monitorizare”, se propune ca instituția prim responsabilă pentru implementarea acțiunii 4.1 să fie Comisia Electorală Centrală. Propunerea menționată derivă din faptul că publicitatea politică (electorală) în contextul campaniilor electorale este reglementată de Hotărârea CEC nr. 1155/2023 <i>pentru aprobarea Regulamentului privind modul de furnizare, distribuire și difuzare a publicității politice, electorale și a mesajelor de interes public</i> și Hotărârea CEC nr. 1137/2023 <i>pentru aprobarea Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media.</i>	Se ia act. Acțiunea nu se mai regăsește în foaia de parcurs.
Cancelaria de Stat (aviz nr. 24-78-223 din 13.01.2025)	I. În temeiul prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 698/2017 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Justiției, în special ale pct. 6, subpct. 12), la măsura 3.3.1 „Adoptarea cadrului legal care reglementează dizolvarea voluntară a organizațiilor necomerciale (online și offline)”, se impune indicarea ca autoritate prim-responsabilă a Ministerului Justiției. II. În temeiul prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 955/2022 cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Registrul de stat al unităților de drept”, precum și, luând în considerare faptul că noul Sistem urmează să automatizeze	I. Se ia act. Acțiunea a fost reformulată. II. Se acceptă parțial.

	procesul de înregistrare a tuturor unităților de drept, inclusiv a celor cu forma de organizare juridică de organizații necomerciale, astfel facilitând procesele administrative ce vizează toate tipurile de organizații necomerciale, se propune unificarea măsurilor 3.3.2 cu 3.3.3 și reformularea măsurii 3.3.2 după cum urmează: „3.3.2. Crearea și implementarea noului Sistem informațional „Registrul de stat al unităților de drept” (SI RSUD), pentru automatizarea procesului de înregistrare de stat și dizolvare, inclusiv a organizațiilor necomerciale.” Totodată, la autoritățile responsabile ca prim-executor al măsurii respective se va indica Instituția Publică Agenția Servicii Publice, dată fiind calitatea acesteia de posesor și deținător al SI RSUD. III. La măsura 3.5.3 „Organizarea eficientă a activității platformelor consultative permanente în toate autoritățile publice centrale (instituționalizare, formare, orientare)”, la perioada de implementare se va indica anul 2025, iar la autorități responsabile cuvântul „ministerele” se va substitui cu „Autoritățile administrației publice centrale de specialitate”.	Măsurile au fost comasate, dar au o altă formulare decât cea propusă. ASP a fost indicată ca instituție prim-responsabilă. III. Se acceptă.
Curtea Constituțională	Lipsă de obiecții și propuneri.	Se ia act.

	operativ național interinstituțional. Aceasta va fi completată de programe de formare specifice pentru consolidarea capacității operaționale și asigurarea utilizării eficiente a instrumentului de monitorizare și răspuns, OPEN CTI.” se înlocuiește cu textul <i>„Dezvoltarea și pilotarea unei metodologii analitice cuprinzătoare pentru identificarea și evaluarea amenințărilor informaționale și susține informațional eforturile de contracarare a acțiunilor de manipulare a informațiilor și ingerințelor străine (MIIS), susținută de un grup de lucru interinstituțional. Aceste efort va fi susținut de programe de instruire specializate menite să îmbunătățească capacitatea operațională și să asigure utilizarea eficientă a instrumentelor de monitorizare și răspuns, OPEN CTI.”.</i> III. Adicional, revizuirea suplimentară a subpct. 5.2 „Consolidarea parteneriatelor cu actorii nestatali, inclusiv cu organizațiile media și societatea civilă, pentru a încuraja gândirea critică prin promovarea cunoștințelor media, dezvoltarea de campanii sociale și sprijinirea procesului democratic prin promovarea integrității informaționale.” prin care cuvântul „nestatali” se substituie cu „non-statali”. IV. Nu în ultimul rând, revizuirea subpct. 5.3 prin care textul „Elaborarea și punerea în aplicare a programelor de consolidare a capacităților pentru funcționarii publici, inclusiv experți și specialiști în comunicare, pentru a consolida reziliența instituțională și a societății prin abordarea factorilor sistemici care permit sau favorizează FIMI” se substituie cu	III. Se acceptă. IV. Se acceptă.
--	---	--

	textul „<i>Elaborarea și implementarea de programe de consolidare a capacităților pentru funcționarii publici, inclusiv experți și specialiști în comunicare, în vederea sporirii rezilienței instituționale la dezinformare și consolidării rezilienței societale prin abordarea factorilor sistemici care permit sau favorizează MIIS.</i>”. V. La promovarea proiectului urmează a se ține cont de prevederile art.16 a Legii nr.100/2017, cu privire la actele normative, potrivit căreia autoritățile administrației publice centrale de specialitate și autoritățile publice autonome emit sau aprobă, în condițiile legii, acte normative. Concomitent, autorul urmează a se conforma principiilor activității de legiferare, potrivit cărora actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare, scop în care proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune. Subsidiar, învedereăm că autorul proiectului urmează a se conforma prevederilor art.54 a Legii cu privire la actele normative, și a expune conținutul proiectului întrun limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație.	V. Se ia act.
Centrul Național Anticorupție	La capitolul I. <i>Proces Electoral</i> , rezultatul strategic 3. <i>Procesul democratic este protejat de influențe externe</i>	Se acceptă.

(aviz nr. 06/2/533 din 14.01.2025)	manifestate prin finanțare ilegală, corupție politică și electorală, măsura 3.3. și măsura 3.4. din Foia de parcurs, considerăm oportun completarea cu cuvintele „Centrul Național Anticorupție” în calitate de instituție responsabilă. Modificarea respectivă este justificată de rolul esențial al Centrului Național Anticorupție în combaterea fenomenului corupției politice și electorale.	
Ministerul Afacerilor Interne (aviz nr. 14/110 din 15.01.2025)	Ministerul Afacerilor Interne a formulat următoarele obiecții și propuneri la proiect. I. La măsura 3.3 „Elaborarea unui ghid metodologic privind tehnica și metodică de cercetare și calificare a infracțiunilor legate de finanțarea politică ilegală și corupția politică”, având în vedere dispozițiile statuate la art. 269 alin. (1), art. 2701 alin. (3) din Codul de procedură penală, rolul de executor primar este pertinent să-i revină Procuraturii Generale, iar cel de executor secundar Centrului Național Anticorupție. În aceeași ordine de idei, reieșind din domeniul de reglementare și din experiența instituțională, considerăm oportună instituirea unui grup de lucru, care va fi responsabil de realizarea măsurii respective, cu includerea în componența acestuia a reprezentanților Comisiei Electorale Centrale și a Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne. II. La măsura 3.4 „Elaborarea și actualizarea unui curs de învățare la distanță (platforma ILIAS) pentru judecători privind particularitățile examinării cauzelor legate de	I. Se acceptă parțial. Procura Generală va fi instituția prim-responsabilă. II. Se acceptă.

	<i>finanțarea politică ilegală și corupția politică</i>”, este imperativă excluderea Inspectoratului General al Poliției din lista instituțiilor responsabile, întrucât acesta nu deține atribuții și nici experiență în elaborarea materialelor didactice destinate judecătorilor, precum și nici nu utilizează platforma ILIAS. Totodată, având în vedere că potrivit art. 2 alin. (1), art. 4 alin. (1) lit. a) și b) din Legea nr. 152/2006, Institutul Național al Justiției realizează formarea inițială a candidaților la funcțiile de judecător, precum și formarea continuă a judecătorilor în funcție, este imperativ ca rolul de executor primar al acestei măsuri să-i revină respectivei instituții publice. III. La acțiunea 3.9, este imperativă excluderea Inspectoratului General al Poliției din lista instituțiilor responsabile, întrucât măsura respectivă nu ține de competența Inspectoratului General al Poliției. În context, atragem atenția că prevenirea abuzului de resurse administrative și desfășurarea campaniilor de informare publică privind regulile și interdicțiile de finanțare politică le revin Comisiei Electorale Centrale și Centrului Național Anticorupție.	III. Se ia act.
Ministerul Finanțelor (aviz nr. 02/1-03/05/39 din 15.01.2025)	În contextul Foii de parcurs, cu referire la măsura 3.4.1. ”Îmbunătățirea mecanismelor de finanțare de către stat a organizațiilor societății civile prin: elaborarea de ghiduri metodologice pentru OSC în vederea depunerii cererilor de finanțare și utilizarea corectă a fondurilor primite, instruirea OSC de către autoritățile donatoare și de control.” se menționează că, Cancelaria de Stat, a elaborat și a promovat	

	cadrul normativ de reglementare a organizațiilor necomerciale, și anume <i>Legea nr.86/2020 cu privire la organizațiile necomerciale și Regulamentul-cadru cu privire la mecanismul de finanțare nerambursabilă a proiectelor organizațiilor necomerciale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.656/2022</i>. Respectiv, în scopul implementării Regulamentului-cadru prenotat, ministerele de resort au elaborat acte normative pe domeniile de competență sectoriale și asigură monitorizarea conformă a mijloacelor financiare alocate din bugetul de stat în aceste scopuri. În același timp, conform prevederilor Regulamentului de organizare și funcționare a Ministerului Finanțelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.696/2017, ministerul are misiunea de realizare a managementului finanțelor publice și de elaborare a politicilor publice eficiente în domeniile de competență atribuite, iar elaborarea și implementarea politicilor sectoriale depășesc atribuțiile funcționale și nu fac parte din aria de competență a Ministerului Finanțelor. I. În acest context, se solicită la coloana 4 „Instituția responsabilă” de exclus sintagma „Ministerul Finanțelor” și de inclus ”Cancelaria de Stat” în calitatea de autoritare responsabilă de implementarea acțiunii respective. II. Cu referire la măsura 3.4.2. ”Promovarea la scară largă a mecanismului de desemnare procentuală pentru a crește numărul de participanți/beneficiari”, textul „beneficiari” urmează a fi exclus în contextul în care lista beneficiarilor este	I. Se acceptă. II. Se acceptă.
--	---	--

	expres reglementată de prevederile art.15 indice 2 alin.(3) din Codul Fiscal nr.1163 din 24.04.1997. Suplimentar, în măsura în care instrumentele de popularizare a mecanismului desemnării procentuale vizează inclusiv consolidarea comunicării cu organizațiile necomerciale, se consideră imperativă implicarea Cancelariei de Stat în proces și anume prin îmbunătățirea dialogului cu actorii respectivi, or în acest sens Cancelaria de Stat urmează a fi stabilită drept instituție prim-responsabilă. III. Totodată, este de menționat faptul că acțiunile planificate, la măsura 3.4.2. de către Ministerul Finanțelor, vor fi realizate exclusiv prin intermediul autorității de administrare fiscală. Prin urmare, la coloana ”Instituții responsabile” va fi menționat ”Ministerul Finanțelor (Serviciul Fiscal de Stat)”.	III. Se acceptă.
Comisia Electorală Centrală (aviz nr. CEC-8/6965 din 15.01.2025)	Lipsă de obiecții și propuneri.	Se ia act.
Procuratura Generală (aviz nr. 4-1d/25-52 din 14.01.2025)	Rezultatul strategic - pct.3 Procesul democratic este protejat de influențe externe manifestate prin finanțare ilegală, corupție politică și electorală. Măsura - 3.3: Elaborarea unui ghid metodologic privind tehnica și metodica de cercetare și calificare a infracțiunilor legate de finanțarea politică ilegală și corupția politică;	

	I. Opinăm pentru <i>revizuirea instituțiilor responsabile</i> de executarea acțiunii menționate. Astfel, considerăm că, elaborarea unui ghid metodologic privind tehnica și metodică de cercetare și calificare a infracțiunilor legate de finanțarea politică ilegală și corupția politică, <i>excedă atribuțiile Comisiei Electorale Centrale</i>, reglementate de art.25 din Codul electoral al Republicii Moldova. Rezultatul strategic - pct.3 Procesul democratic este protejat de influențe externe manifestate prin finanțare ilegală, corupție politică și electorală. Măsura - 3.4: Elaborarea și actualizarea unui curs de învățare la distanță (platforma ELIAS) pentru judecători privind particularitățile examinării cauzelor legate de finanțarea politică ilegală și corupția politică; II. Pornind de la conținutul măsurii indicate, considerăm oportună includerea în calitate de beneficiari ai cursului de instruire privind particularitățile examinării cauzelor legate de finanțarea politică ilegală și corupția politică <i>și procurori și ofițeri de urmărire penală</i>. Subsecvent, indicăm asupra necesității indicării corecte a denumirii platformei de instruire la distanță în conținutul măsurii prenotate — platforma ILIAS.	I. Se acceptă parțial. Au fost operate modificări. PG este instituția primar responsabilă, CEC – instituție co-responsabilă. II. Se acceptă.
Consiliul Audiovizualului	Lipsă de obiecții și propuneri.	Se ia act.

(Decizia nr. 3 din 17.01.2025)		
Propunerile Asociației Promo-LEX din 16 ianuarie 2025	I. Includerea unei noi măsuri 3.3.3 Simplificarea procedurii de înregistrare a organizațiilor necomerciale prin reducerea termenului procedurii de înregistrare și eliminarea taxelor aplicabile în prezent (taxa pentru aprobarea denumirii și taxa pentru eliberarea extraselor (cu introducerea posibilității de generare autonomă a extraselor și a posibilității verificării denumirii la ghișeu, cu opțiunea de a verifica online și din timp în Registrul de stat al unităților de drept (SI RSUD). Argumentare: În prezent durata proceduri de înregistrare a organizațiilor necomerciale durează până la 15 zile, semnificativ mai mult comparativ cu cea a entităților comerciale, care se pot înregistra în 24 de ore sau chiar 4 ore în regim de urgență . Verificarea documentelor de înregistrare de către ASP durează efectiv mult mai puțin decât 15 zile, iar termenul legal actual nu se justifică. Totodată, deși, conform Legii 86/2020 cu privire la organizațiile necomerciale, înregistrarea este gratuită, de facto, în procesul de înregistrare, ASP percepe 284 MDL pentru verificarea disponibilității denumire în regim de urgență (serviciul poate fi efectuat gratuit în termen de cinci zile), 100 MDL pentru aprobarea denumirii propuse a organizației și pentru extrase pentru instituții private (emise și procesate de ASP) .	I. Nu se acceptă. Organizația necomercială se înregistrează de către Agenția Servicii Publice, în conformitate cu prevederile Legii nr. 86/2020 cu privire la organizațiile necomerciale și Legii nr.220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, ultima fiind aplicată doar în măsura în care nu contravine legii speciale. Legea nr. 86/2020 este actul normativ special care stabilește principiile de constituire, înregistrare, de desfășurare și încetare a activității organizațiilor necomerciale. Odată cu intrarea în vigoare a Legii nr.86/2020 au fost aduse mai multe îmbunătățiri domeniului dat, printre care: simplificarea procedurii de înregistrare, eliminarea taxei de înregistrare, reducerea termenului de înregistrare de la 30 zile la 15 zile, eliminarea restricțiilor de asociere pentru unele categorii de persoane, introducerea unui sistem flexibil al organizării interne, inclusiv acordarea posibilității proiectării individuale a structurii de administrare internă. Prin Legea nr. 86/2020 s-a creat posibilitatea, în cazul constatării curențelor în documentele depuse, ca organul înregistrării de stat să solicite înlăturarea acestora. Prin urmare, organul înregistrării de stat adoptă o decizie în termen de 5 zile lucrătoare de la primirea documentelor ajustate. În vederea facilitării procesului înregistrării de stat, ASP publică pe pagina

		sa web oficială modele de documente – suport pentru solicitanții de servicii, inclusiv pentru societatea civilă. La moment, sistemele informaționale ale ASP nu sunt ajustate pentru automatizarea procedurii de înregistrare de stat a organizațiilor necomerciale, însă la moment sunt în desfășurare lucrările de proiectare, dezvoltare și implementare a noii versiuni a sistemului informațional „Registrul de stat al unităților de drept” (în continuare – SI RSUD), care va asigura toate operațiunile de înregistrare, modificare sau radiere în format tradițional „la ghișeu” și în format digital „on-line” (inclusiv achitarea serviciului în regim on-line), atât pentru organizațiile comerciale, cât și a celor necomerciale, ceea ce va oferi oportunitatea modernizării serviciului dat. Dezvoltarea SI RSUD are loc în cadrul contractului nr.MD-EGA-268047-CS-QCBS-2 implementat de Agenția Servicii Publice de comun cu Agenția de Guvernare Electronică în cadrul proiectului finanțat de Banca Mondială „Modernizarea serviciilor guvernamentale”. Lansarea noii versiuni a Sistemului informațional RSUD este preconizată pentru 01.07.2025. Cu referire la propunerea de eliminare a taxelor aplicabile, menționăm că, conform pct. 30 al Statutului Agenției Servicii Publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.314/2017, finanțarea activității ASP se efectuează din veniturile obținute
--	--	---

		din prestarea serviciilor că ASP, și nu din bugetul de stat. Conform prevederilor art. 24 alin. (5) din Legea nr.234/2024 cu privire la serviciile publice, tarifele percepute pentru prestarea serviciilor publice au drept scop doar acoperirea cheltuielilor efective ale prestatorului în procesul de prestare a serviciilor publice. Organul înregistrării de stat percepe taxele pentru înregistrarea de stat a unităților de drept și serviciilor conexe conform celor stabilite în Anexa Legii nr.220/2007, în mărimea și modul prevăzut de Guvern și în conformitate cu principiile de reglementare a activității de întreprinzător prevăzute în Legea nr.235/2006, printre care o mare parte sunt gratuități. Potrivit art.34 alin. (4) al Legii nr.220/2007 prețul extraselor eliberate din Registrul de stat <i>nu depășesc costul administrativ al acestora</i>. Mai mult ca atât, potrivit art.341 al Legii nr.220/20007 organul înregistrării de stat asigură, <i>gratuit</i>, vizualizarea publică a informației din Registrul de stat pe pagina sa web oficială, care conține date privind denumirea persoanei juridice, forma juridică de organizare, numărul de identificare de stat (IDNO), data înregistrării, sediul, numele și prenumele administratorului, numele și prenumele sau denumirea fondatorilor (asociaților) și mărimea cotelor de participare ale acestora în capitalul social, starea persoanei juridice (pasivă, inactivă, în proces de reorganizare sau radiere, suspendare a activității), precum și numele, prenumele, data înregistrării, numărul de identificare de stat (IDNO) al
--	--	---

	II. Includerea unei noi măsuri 3.3.4 Abrogarea prevederilor Legii privind organizațiile necomerciale nr. 86 din 2020, care permit MJ inițierea procedurii de lichidare forțată dacă organizația nu a prezentat la cerere raportul de activitate. Argumentare: Art. 16 (3) al Legii 86/2020 cu privire la organizațiile necomerciale prevede că, „neprezentarea raportului anual de activitate după solicitarea repetată a Ministerului Justiției constituie temei pentru inițierea procedurii de lichidare forțată dacă raportul de activitate nu a fost prezentat în termen de 6 luni de la cea de-a doua solicitare.” Opțiunea lichidării forțate a unei organizații, doar în temeiul neprezentării raportului de activitate este o măsură disproporționată și excesivă. În plus această prevedere creează premise pentru abuz.	întreprinzătorului individual și date privind radierea acestuia. Informațiile sunt actualizate în fiecare zi lucrătoare. Cu referire la taxa pentru verificarea denumirii persoanei juridice, conform anexei Legii nr.220/2007, organul înregistrării de stat percepe o taxă de 71 de lei. Subliniem faptul că, ultima actualizare a tarifelor a avut loc în anul 2016. II. Se ia act Menționăm că în conformitate cu prevederile Recomandării CM (2007) 14 personalitatea juridică a OSC poate înceta în caz de inactivitate prelungită în corespundere cu prevederea actuală a Legii prenotate. Totodată informăm că în cadrul grupului de lucru al CoE/CDDEM s-a inițiat procesul de actualizare a Recomandării CM (2007)14 în anul 2024 iar finalitatea exercițiului este planificat pentru 2025. Respectiv ajustarea legislației naționale a statelor membre va putea fi inițiată doar după aprobarea Recomandării actualizate. Totodată considerăm că această acțiune propusă se pleiază mai mult ca acțiune a unui plan instituțional al autorității/lor responsabile de domeniul societății civile.
--	--	--

	III. Includerea unei noi măsuri 3.4.3 Perfecționarea legislației cu privire la activitatea de crowdfunding a organizațiilor necomerciale. Argumentare: Cadrul legal național nu interzice activitatea de crowdfunding. Totuși, în timp ce IMM-urile se bucură de o lege dedicată crowdfundingului (Legea 181/2023 privind serviciile de finanțare participativă, care a intrat în vigoare pe 1 martie 2024, elaborată de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării și vizează sprijinirea start-up-urilor, întreprinderilor mici și mijlocii și administrațiilor publice locale) organizațiile necomerciale activează într-un vid legislativ cu consecințe negative pentru accesarea surselor de finanțare prin crowdfunding. Printre consecințe se numără, de exemplu, faptul că băncile tratează OSC-urile care fac crowdfunding ca clienți cu risc înalt. Tot băncile tratează activitatea de crowdfunding a OSC-urilor ca pe magazine online, solicitând platformelor să păstreze un procent din fondurile colectate într-un depozit de garanție timp de până la șase luni. Există mai multe platforme internaționale de crowdfunding care nu pot fi accesate din Republica Moldova. IV. Includerea unei noi măsuri 3.4.4 Creșterea sumei deducerilor fiscale pentru donații filantropice și sponsorizări la un nivel care să ofere beneficii reale pentru activitatea filantropică (de exemplu de 5% la 10-20% sau un anumit procent (de exemplu 0,4%) din suma veniturilor și salariilor);	III. Se va considera includerea unor măsuri relevante în PNA, urmare a consultării cu autoritățile relevante. IV. Se va considera includerea unor măsuri relevante în PNA, urmare a consultării cu autoritățile relevante.
--	---	--

	Argumentare: Filantropia și sponsorizarea reprezintă sursa de finanțare cu cel mai mare potențial din sursele de alternativă existente. Conform cadrului legal actual, donatorii au dreptul să deducă orice donații efectuate în scopuri filantropice sau de sponsorizare, dar nu mai mult de 5% din venitul impozabil. Acest procent nu reprezintă un stimulent puternic pentru potențiali donatori. Activitatea filantropică și de sponsorizare ar putea să crească dacă donatorii vor beneficia de beneficii reale pentru activitatea filantropică. V. Modificarea textului măsurii 1.4. după cum urmează: 3.5.2. Creșterea calității platformei consultative online particip.gov.md, prin îmbunătățirea conținutului, a termenelor fixe obligatorii și a mecanismului de feedback, precum și a caracteristicilor de accesibilitate ale portalului și îmbunătățirea monitorizării transparenței decizionale a autorităților publice prin digitalizarea procesului de colectare a datelor. Argumentare: Accentul măsurii ar trebui pus pe calitatea platformei și nu pe numărul de utilizatori. Creșterea utilizării va fi o consecință firească a creșterii calității platformei. VI. Modificarea textului măsurii 3.5.3 după cum urmează: 3.5.3. Organizarea eficientă a activității platformelor consultative permanente în toate autoritățile publice centrale (instituționalizare, formare, reprezentare, orientare). Argumentare: Aspectul de reprezentativitate necesită o atenție deosebită. Conform datelor disponibile, mai multe platforme	V. Se acceptă. Măsura a fost reformulată în următoarea redacție: ”Creșterea calității și utilizării platformei consultative online particip.gov.md prin îmbunătățirea interfeței, care include termene fixe obligatorii, rezumate ale consultărilor publice și mecanisme de feedback, precum și caracteristicile de accesibilitate ale portalului și capacitățile de monitorizare a procesului decizional prin digitalizarea colectării datelor.” VI. Nu se acceptă. Criteriile de reprezentare a OSC nu se reduc la număr dar la calitatea reprezentării OSC a intereselor grupurilor, altor OSC vocea căreia ei o reprezintă în cadrul platformei consultative permanente a APC. Respectiv în criteriile de selectarea a OSC pentru
--	---	---

	create la nivel de APC și instituții subordonate au deficiențe de reprezentativitate și din acest motiv nu sînt structuri credibile, legitime și relevante pentru societatea civilă. De exemplu, din 18 membri ai Platformei consultative a MEC, doar 5 sînt din societatea civilă, din 23 de membri ai Platformei consultative a ANSA, doar 4 sînt din societatea civilă, din 10 membri ai Platformei consultative a CNAS, doar 2 sînt din societatea civilă. VII. Includerea unei noi măsuri: 3.5.4 Dezvoltarea mecanismelor și instrumentelor de dialog și cooperare dintre autoritățile publice și organizațiile societății civile (în afara procesului decizional). Argumentare: Într-un mediu favorabil, implicarea societății civile și cetățenilor nu se rezumă doar la etapa de participare în procesul decizional prin consultare publică. Cooperarea cu societatea civilă este necesară la toate etapele ciclului de politici publice, inclusiv la implementarea politicilor și monitorizarea implementării. De multe ori, în relația dintre societatea civilă și instituțiile publice lipsește anume comunicarea continuă, care poate să faciliteze cooperarea în implementarea politicilor și sinergia în soluționarea problemelor curente. Este necesară dezvoltarea instrumentelor de dialog cu societatea civilă. Provocarea constă în proiectarea unui mecanism funcțional de dialog și	platforma consultativă permanentă a CS se menționează (aspect dezvoltat inclusiv și în proiectul Ghidului privind organizarea și funcționarea platformelor consultative permanente): Reprezentarea fiind un criteriu minim de selectare ce constă în abilitatea demonstrată de a susține și a reprezenta interesele societății civile în raport cu administrația publică centrală sau locală. VII. Nu se acceptă. Considerăm că mecanismle de comunicare /dialogare între OSC și autorități publice în afara procesului decizional este deja instituit prin cadrul normativ existent. Autoritățile publice pot fi invitate la anumite dezbateri organizate de OSC prin înaintarea demersurilor în acest sens, iar la ședințele platformelor consultative permanente pot fi invitate OSC care prezintă un anumit interes pentru subiectele discutate, nefiind membri de bază. Totodată remarcăm că pe platforma consultativă a CS este instituit Grupul de lucru de cooperare cu societatea civilă. Care dispune de mandat de a asigura coordonarea în implementarea politicilor cu impact
--	--	---

	cooperare. Acest mecanism ar putea să se plieze pe formatele existente (de exemplu Platformele consultative permanente sau într-un mediu favorabil, implicarea societății civile și cetățenilor nu se rezumă doar la etapa de participare în procesul decizional prin consultare publică. Cooperarea cu societatea civilă este necesară la toate etapele ciclului de politici publice, inclusiv la implementarea politicilor și monitorizarea implementării. De multe ori, în relația dintre societatea civilă și instituțiile publice lipsește anume comunicarea continuă, care poate să faciliteze cooperarea în implementarea politicilor și sinergia în soluționarea problemelor curente. Este necesară dezvoltarea instrumentelor de dialog cu societatea civilă. Provocarea constă în proiectarea unui mecanism funcțional de dialog și cooperare. Acest mecanism ar putea să se plieze pe formatele existente (de exemplu Platformele consultative permanente sau Punctul focal de cooperare cu societatea civilă din cadrul Cămarilor de stat) sau pot fi proiectate și dezvoltate mecanisme noi (de exemplu, prin conectarea la formatele dezvoltate de societatea civilă cum ar fi Consiliul ONG). VIII. Includerea unei noi măsuri: 3.5.5 Dezvoltarea de mecanisme-cadru de dialog și cooperare între APL de nivel 1 și 2, pe de o parte, și organizațiile societății civile, pe de altă parte, pentru a asigura reprezentativitatea, implicarea și dezvoltarea OSC-urilor locale.	asupra OSC. La ședințe pot fi invitate și alte OSC care nu sunt membri de bază ai Grupului. Acțiunea considerăm că nu este de nivelul Foii de parcurs dar poate face parte din Planul de acțiuni instituțional al autorităților publice. VIII. Se ia act.
--	--	---

	Argumentare: În timp ce la nivelul APC se fac eforturi pentru dezvoltarea unor formate de participare și cooperare cu societatea civilă, la nivelul APL de nivel 1 și 2 transparența, participarea și dialogul cu societatea civilă sînt deficitare. Legislația actuală nu a fost suficientă pentru a determina APL să genereze mecanisme de consultare, participare și dialog cu societatea civilă. O soluție ar fi instituirea unui format cadru de cooperare stabilit prin lege. Există cîteva formate de participare și dialog care au fost instituite cu suportul partenerilor internaționale și care ar putea servi drept modele pentru un mecanism-cadru de dialog și cooperare (de exemplu, la nivel de raion: Consilii Raionale de Participare (CRP) active (Cahul, Căușeni, Cimișlia, Florești, Soroca, Ștefan Vodă) (dezvoltate cu suportul Fundației Est Europene) sau la nivel de municipiu: Consilii Locale de Transparență (CLT) în trei municipii (Bălți, Cahul și Strășeni) (dezvoltate cu suportul GIZ)) care au impulsionat cooperarea cu organizațiile societății civile).	
Propuneri din partea Centrului CONTACT din 21.01.2025	Rezultatul strategic 3.4. Consolidarea sustenabilității financiare a organizațiilor necomerciale, Măsura 3.4.3. Asigurarea accesului organizațiilor societății civile la împrumuturi preferențiale, achiziții publice și la sprijin în desfășurarea activității economice. I. Conform legii Nr. 86 din 11-06-20201, organizațiile necomerciale au dreptul la activitate economică „în vederea realizării scopurilor sale statutare, organizația necomercială poate desfășura orice gen de activitate neinterzisă de	I. Nu se acceptă. Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice este un act național armonizat cu legislația Uniunii Europene. Astfel, Legea nr. 131/2015 asigură transpunerea

	lege. Organizația necomercială este în drept să desfășoare activitate economică, inclusiv de antreprenariat social.” Respectiv, organizațiile care respectă această prevedere legală ar trebui să fie beneficiari eligibili ai instrumentelor financiare de stat care sprijină activități economice, de exemplu, programele Organizației de Dezvoltare a Antreprenorialului. În plus, pentru sprijinul activității economice ar fi utile stabilirea unor împrumuturi garantate de stat concepute pentru sectorul non-profit.	Directivei 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE, precum și a Directivei 89/665/CCE a Consiliului din 21 decembrie 1989 privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind aplicarea procedurilor care vizează căile de atac față de atribuirea contractelor de achiziții publice de produse și a contractelor publice de lucrări. Totodată, la elaborarea cadrului național primar de reglementare în domeniu, s-a ținut cont și de principiile Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), mai exact, cele aferente liberei circulații a mărfurilor, libertății de stabilire și libertății de a furniza servicii, precum și de principiile care derivă din acestea, cum ar fi egalitatea de tratament, nediscriminarea, recunoașterea reciprocă, proporționalitatea și transparența. Astfel, conform art. 14 alin. (5) al Legii 131/2015, autoritatea contractantă are obligația de a include reprezentanți ai societății civile în componența grupului de lucru, cu condiția ca o cerere scrisă în acest sens să fie depusă cu cel puțin două zile înainte de termenul limită de depunere a ofertelor. De asemenea, reglementările stabilite prin Hotărârea de Guvern nr. 10/2021 privind aprobarea Regulamentului pentru activitatea grupului de lucru în domeniul achizițiilor publice descriu în detaliu
--	---	---

	Măsura 3.4.4. Introducerea facilităților fiscale pentru persoanele fizice și toate categoriile de agenți economici (regim fiscal 4% și IT park) care fac acte filantropice și de sponsorizare. II. Conform datelor Biroului Național de Statistică, în Republica Moldova există 46.653 de unități de raportare (agenți economici care își raportează activitatea către autorități). Numărul întreprinderilor mici și mijlocii a înregistrat o creștere semnificativă, de la 59,8 mii în 2021 la 63,3 mii în 2023. Cu toate acestea, conform datelor prezentate de Serviciul Fiscal de Stat, doar 747 de persoane juridice au făcut donații filantropice în 2023, ceea ce reprezintă un procent practic nesemnificativ din totalul agenților economici care activează pe teritoriul Republicii Moldova. Agenții economici rezidenți care achită 12% din impozitul pe venit Sistemul fiscal actual din Republica Moldova prezintă mai multe regimuri fiscale distincte, dar numai agenții economici rezidenți care achită 12% din impozitul pe venit au dreptul la deduceri fiscale pentru acte de filantropie. De acest drept sunt lipsiți agenții economici cu regim fiscal simplificat de 4% ori regim IT park. Deducerile pentru persoanele fizice care fac acte filantropice la fel au fost excluse. Astfel, se limitează semnificativ dezvoltarea filantropiei corporative și individuale și sunt discriminați agenții economici și persoanele fizice, lipsindu-le de posibilitatea de a obține	procedura de includere a reprezentanților societății civile în grupul de lucru. II. Nu se acceptă. Propunerea nu se încadrează în obiectivele pe termen scurt a măsurilor de politică fiscală și vamală. Respectiv, măsurile de stimulare fiscală prin intermediul deducerii cheltuielilor suportate în scop filantropic se admit în raport cu agenții economici care desfășoară activitate în regim fiscal standard (impozit pe venit 12% din profit). În acest sens, Ministerul Finanțelor mizează pe împărtășirea unei viziuni comune asupra sistemului de formare a resurselor bugetare, în care impozitarea are rolul unui instrument axat pe realizarea cheltuielilor bugetare. Or, scopul principal al sistemului de impozitare este de a genera venituri suficiente pentru asigurarea finanțării cheltuielilor, ce au menirea de a pune în practică prioritățile statului, autorităților administrației publice locale în diverse domenii de ordin social, economic, educațional, etc. Prin urmare, sistemul de impozitare și cheltuielile bugetare urmează a fi privite ca un tot întreg, iar consolidarea veniturilor bugetare, care aparțin
--	--	--

	facilități fiscale în condiții egale. Includerea facilităților fiscale pentru toate categoriile de contribuabili care fac acte filantropice va promova cultura donațiilor atât în beneficiul societății civile, cât și pentru cazuri sociale și programe ale instituțiilor publice. Astfel, atât societatea civilă, cât și instituțiile publice vor obține o sursă alternativă de finanțare a activității lor pe lângă cele de la donatorii externi și bugetul public. Astfel, va crește independența organizațiilor, precum și transparența și coeziunea relațiilor cu publicul larg. Măsura 3.4.5. Permitea eșalonării achitării impozitelor pentru agenții economici care fac acte filantropice și de sponsorizare. III. Codul Fiscal prevede că „agentul economic rezident are dreptul la deducerea oricăror donații făcute de el pe parcursul perioadei fiscale în scopuri filantropice sau de sponsorizare, cu excepția donației de alimente făcute în conformitate cu Legea nr. 299/2022 privind prevenirea pierderii și risipei de alimente, dar nu mai mult de 5% din venitul impozabil. Agenții economici rar fac uz de această facilitate fiscală, deoarece nu pot determina la începutul anului fiscal ori pe parcursul acestuia care va fi venitul impozabil total. Astfel, agenții economici pot utiliza deducerea permisă doar la final de an, când au o certitudine cu privire la venituri. Posibilitatea eșalonării achitării impozitelor pentru agenții economici va încuraja cultura filantropiei corporative în Moldova	cetățenilor, urmează să se transpună în creșterea investițiilor publice, creșterea gradului de protecție socială, etc. Respectiv, atractivitatea procesului de filantropie și sponsorizare urmează a fi fortificat prin prisma instrumentelor fiscale disponibile, cu implicare nemijlocită a factorilor interesați în recepționarea suportului filantropic și încurajarea culturii filantropice corporative. III. Nu se acceptă. Mecanismul actual de declarare și achitare a impozitului nu împiedică desfășurarea procesului filantropic, în contextul în care obligațiile fiscale finale a contribuabilului trebuie determinate după finalizarea perioadei fiscale. Totodată, măsura propusă va îngreuna procesul de administrare fiscală și urmărirea obligațiilor pe parcursul anului, în contextul în care autoritatea fiscală este în imposibilitate să controleze intențiile contribuabilului de a se implica în activități filantropice, astfel încât să asigure exonerarea acestuia de plata impozitului și/sau majorărilor de întârziere.
--	---	---

	Măsura 3.4.6. Susținerea antreprenoriatului social prin scutiri de taxe și condiții preferențiale la atribuirea unor contracte de achiziții publice. IV. Conform studiului „Cunoștințe, atitudini și comportamente în domeniul antreprenoriatului social din Republica Moldova”⁴, afacerile sociale sunt lipsite de facilități fiscale sau administrative care le-ar face atractive, motiv pentru care există foarte puține afaceri sociale. Studiul mai arată că „la nivel de legislație, politici publice și fiscale: procedura de înregistrare a ÎS și ÎS de inserție este birocratică și costisitoare, iar funcționarii publici (funcționari ASP, funcționari ai SFS) au o pregătire insuficientă cu privire la specificul ÎS și a ÎS de inserție. Lipsesc facilitățile fiscale din cauza neconcordanței legislative. În condițiile în care o afacere socială este tratată în condiții egale cu o afacere tradițională, dezvoltarea acestui sector în Republica Moldova este practic imposibilă, fie se va realiza doar cu suportul izolat al partenerilor de dezvoltare”. Astfel, scutirile de taxe și condiții preferențiale în achiziții publice ar încuraja deschiderea mai multor întreprinderi sociale și va oferi mai multe oportunități persoanelor din categoriile defavorizate ale populației.	IV. Nu se acceptă. În vederea asigurării respectării principiului echității fiscale orice activitate generatoare de venituri urmează a fi supusă aceluiași tratament fiscal. Respectiv, cuantumul obligațiilor fiscale sunt proporționale profitul din activitate obținut. Suplimentar, menționăm că legislația fiscală oferă mecanisme de suport fiscal organizațiilor necomerciale (asociații obștești, fundații, culte religioase și instituții private) desfășoară activitatea de antreprenoriat social prin exonerare de la plata impozitului pe venit în contextul desfășurării activităților prevăzute în statut. Un alt instrument destinat încurării creării locurilor de muncă și încadrarea, în mod prioritar, a persoanelor din categoriile defavorizate ale populației, se realizează prin mecanismul subvenționării reglementat de HG nr.49/2021 locurilor de muncă pentru aprobarea Regulamentului privind subvenționarea locurilor de muncă. Totodată, remarcăm că Legea nr. 131/2015 conține prevederile necesare privind dreptul de participare la procedurile de atribuire a contractelor de achiziții publice rezervate de către Guvern. Astfel, art. 6 alin (2) al Legii menționate prevede dreptul Guvernului de
--	---	--

		a rezerva contracte de achiziții publice unor ateliere protejate și întreprinderi sociale de inserție în cazul în care majoritatea angajaților implicați sunt persoane cu dizabilități care, prin natura sau gravitatea deficiențelor lor, nu pot desfășura o activitate profesională în condiții normale. În același context, menționăm că, în cadrul sesiunilor de screening bilateral pe capitolul 5, desfășurate pe 10-11 iulie, Republica Moldova și-a asumat transpunerea totală a acquis-ului comunitar. Astfel, în prezent, proiectul legii privind achizițiile publice se află în proces de elaborare, urmând să reflecte integral normele și principiile Uniunii Europene în acest domeniu, inclusiv cele referitoare la transparența și concurența în procedurile de achiziție publică. Astfel, reglementările art. 18 din proiectul de lege privind achizițiile publice reprezintă un pas important în promovarea incluziunii sociale și sprijinirea categoriilor defavorizate. Prin oferirea întreprinderilor sociale posibilitatea de a participa la procedurile de atribuire a contractelor rezervate, se asigură un instrument concret pentru integrarea persoanelor vulnerabile pe piața muncii. De asemenea, Republica Moldova s-a angajat să dezvolte un sistem de achiziții publice modern și eficient, care să asigure respectarea principiilor de durabilitate, inovare și transparență, sprijinind în
--	--	---

	Măsura 3.4.7. Elaborarea unui mecanism de verificare a corectitudinii introducerii datelor despre beneficiarii mecanismului de desemnare procentuală. V. În fiecare an, rapoartele Serviciului Fiscal de Stat privind Rezultatele desemnării procentuale arată că există un număr considerabil de desemnări procentuale nevalidate. Unul dintre principalele motive ale nevalidării este că „beneficiarul desemnării procentuale nu este inclus în Lista actualizată a beneficiarilor, publicată de către IP Agenția Servicii Publice”⁵ De exemplu, în 2024 au fost 86 de nevalidări din acest motiv. În secolul digitalizării și soluțiilor informatice de simplificare a introducerii și verificării datelor poate fi găsită o soluție tehnică care ar permite verificarea corectitudinii datelor introduse de contribuabili în caseta desemnării procentuale, astfel încât toți beneficiarii desemnării să fie activi.	același timp întreprinderile mici și mijlocii și operatorii economici din domeniile social și ecologic. Aceste angajamente sunt reglementate în Capitolul 5 – Achiziții Publice, iar implementarea acestora se va face conform planificării aferente acestui capitol. Astfel, măsura nu trebuie inclusă în foaia de parcurs privind FID, având în vedere că este deja inclusă în cadrul specific al Capitolului 5. V. Se ia act.
--	--	---

	Măsura 3.4.8. Includerea listei de activități pe care NU pot fi utilizate mijloacele financiare obținute în urma desemnării procentuale. VI. Potrivit raportului Inspectoratului Control Financiar de stat privind controlul utilizării sumelor de desemnare procentuală în anul 2024, din 1479 de declarații, 837 (sau 56,6%) conțin erori, 231 (15,62%) nu au fost depuse și 411 (sau 27,8%) au fost prezentate corect. Acest raport constată că 256,3 mii lei au fost utilizate contrar destinației de utilitate publică, precum cheltuieli pentru acoperirea datoriilor. De asemenea, s-a stabilit că, 12 din cele 14 organizații supuse inspectării au întocmit și prezentat Rapoartele financiare privind modul de utilizare a sumelor de desemnare procentuală cu date eronate. Revizuirea activităților ce pot fi finanțate prin sursele din 2% cu includerea nominală a cheltuielilor interzise în locul celor permise vor oferi o claritate maximă beneficiarilor 2% și vor reduce erorile în cheltuirea banilor din 2%.	VI. Nu se acceptă. Art. 9 și 21 din Legea nr.86/2020 cu privire la organizațiile necomerciale reglementează că mijloacele financiare obținute în urma desemnării procentuale pot fi utilizate pentru: a) susținerea activităților prevăzute la art.21, într-un termen ce nu depășește două perioade fiscale după perioada fiscală în care a fost efectuată desemnarea, sumele neutilizate în acest termen restituindu-se la buget; b) acoperirea cheltuielilor administrative de 50% dacă suma obținută este de până la 50000 de lei, de 40% dacă suma este mai mare de 50000 de lei și nu depășește 100000 de lei, de 30% dacă suma este mai mare de 100000 de lei și nu depășește 500000 de lei, de 25% dacă suma este mai mare de 500000 de lei. Articolul 21. Activitatea de utilitate publică (1) În sensul prezentei legi, activitatea de utilitate publică este activitatea organizației necomerciale desfășurată în interes general sau în interesul unor colectivități locale, care contribuie la dezvoltarea și susținerea: a) educației și instruirii persoanelor, difuzării și acumulării de cunoștințe; b) științei, culturii și artei;
--	---	--

	Măsura 3.4.9. Înregistrarea în lista de beneficiari ai mecanismului de desemnare procentuală pe tot parcursul anului calendaristic.	c) sportului, educației fizice și turismului social; d) sectorului necomercial și a organizațiilor necomerciale; e) democrației și drepturilor omului; f) ocrotirii sănătății; g) protecției sociale a persoanelor cu dizabilități, precum și a altor persoane și grupuri defavorizate; h) creării noilor locuri de muncă; i) eradicării sărăciei; j) promovării păcii, prevenirii și depășirii conflictelor civile, sociale, etnice și religioase; k) prevenirii criminalității și contribuiri la contracararea acesteia; l) protejării mediului; m) protejării patrimoniului cultural și a monumentelor istorice; n) spiritului și activismului civic, inclusiv a participării la procesul decizional și la asigurarea transparenței sectorului public; o) comunității locale. Respectiv, activitățile interzise se vor exclude prin deducere.
--	---	--

	VII. Pentru a deveni beneficiari ai mecanismului de desemnare procentuală⁷, solicitanții depun la Agenția Servicii Publice o cerere de înregistrare în Lista beneficiarilor desemnării procentuale (în scris sau în format electronic) în perioada 1 septembrie – 30 septembrie a fiecărui an, pentru a beneficia de mecanismul de desemnare procentuală pentru anul următor. Limitarea la o lună a înregistrării în lista de beneficiari ai mecanismului 2% nu este justificată, dimpotrivă limitează promovarea mecanismului de către autorități și extinderea folosirii lui de un număr mai mare de beneficiari. Extinderea perioadei în care organizațiile eligibile pot depune documentele pentru înregistrarea în lista de beneficiari 2% pe tot parcursul anului calendaristic va oferi oportunități pentru autorități și beneficiari să promoveze mai intens mecanismul și să informeze alți potențiali beneficiari, dar și contribuabili despre existența acestuia. Măsura 3.4.10. Îmbunătățirea mecanismului de desemnare procentuală prin majorarea cotei procentuale de la 2% la 3,5% și extinderea mecanismului și pentru persoanele juridice. VIII. Programul Guvernului de dezvoltare a organizațiilor societății civile 2024-2027⁸ și-a asumat următoarele angajamente: - să crească cu cel puțin 15% anual sumele redirecționate către OSC-uri prin mecanismul de desemnare procentuală prin promovarea acestuia; - să crească cota procentuală de la 2% la 3%;	VII. Am putea accepta, dar urmează a fi consultat ASP referitor la lipsa impedimentelor de ordin tehnic sau procedural. VIII. Nu se acceptă. Propunerea nu se încadrează în obiectivele și parametrii bugetari actuali. Respectiv, atractivitatea procesului de filantropie și sponsorizare urmează a fi fortificat prin prisma instrumentelor fiscale disponibile, cu implicare nemijlocită a factorilor interesați în recepționarea suportului filantropic și
--	---	---

	- să analizeze posibilitatea de a utiliza mecanismul de desemnare procentuală pentru persoanele juridice. Pentru prima dată în istoricul funcționalității mecanismului, în 2024, a fost înregistrat un declin al numărului de desemnări: 35,175 în 2024 față de 41,896 în 2023. Totodată, dacă e să facem o analiză a numărului de desemnări pentru anii anteriori, vom observa că acesta crește nesemnificativ, ceea ce denotă atingerea limitei de persoane dispuse să facă desemnarea ori lipsa de informare a contribuabililor cu privire la dreptul lor. Astfel propunerile Centrului CONTACT vin să sprijine obiectivele Programul Guvernului de dezvoltare a organizațiilor societății civile 2024-2027, precum și să valorifice la maxim posibilitățile mecanismului.	încurajarea culturii filantropice corporative prin popularizarea instrumentului.
--	---	---